

Laibacher Diöcesanblatt.

Nr. 4.

Inhalt: I. Vermählung des Kronprinzen. — II. Izvanredno sveto leto. — III. Literae Encyclicae archiep. Strigoniensis de matrimoniis mixtis et matriculis. — IV. De statu ecclesiae catholicae in Bosnia atque Hercegovina. — V. Kanonische Visitation und Firmung. — VI. Konkurs-Verlautbarung. — VII. Chronik der Diözese.

1881.

I.

Vermählung des Kronprinzen.

a.) An den hochwürdigen Diözesanklerus.

Im Monate März des verflossenen Jahres durchklang das weite Oesterreich die frohe Kunde, daß Seine kaiserliche Hoheit der durchlauchtigste Kronprinz Erzherzog Rudolf sich mit Ihrer königlichen Hoheit der durchlauchtigsten Prinzessin Stephanie von Belgien verlobt habe. Dieses Ereignis hat in den treuergebenen Herzen, welche in der ganzen Monarchie dem Träger ihrer Zukunft entgegenzugeschlagen, den freudigsten Wiederhall gefunden. Noch höher schlugen die Herzen, als vor wenigen Wochen alle Ländergebiete des weiten Reiches die überraschende Mittheilung durcheilte, daß schon am 10. Mai dieses Jahres das Eheverlöbniß zum Ehebunde sich festigen, dem Eheversprechen die feierliche Vermählung folgen, der Bund der Herzen durch den Segenseinfluß des Himmels besiegelt werden solle.

Die Völker Oesterreichs schicken sich an, diesen Tag mit Kundgebungen festlicher Freude zu feiern. Wie die silberne Hochzeit des Allerhöchsten Kaiserpaares, wird sich auch der Vermählungstag Seiner kais. Hoheit des durchlauchtigsten Kronprinzen zu einem Familienfeste der österreichischen Völkerfamilie gestalten. Wohl waltet der Herrscher unseres mächtigen Reiches in voller männlicher Kraft und Rüstigkeit seines schweren Amtes und die Hoffnung ist bewahrt in meinem Busen, daß seiner Regierung noch eine lange Reihe glücklicher Jahre beschieden sein werde. Aber der Flug der patriotischen Wünsche schweift über die gegenwärtige Phase der Geschichte Oesterreichs und seines Kaiserhauses in die Zukunft hinüber. Mit regstem Interesse richten sich daher die Blicke aller Vaterlandsfreunde auf den hoffnungsvoll herangereisten Thronerben, welcher rückgekehrt vom Grabe des Erlösers, wo er dem Herrn der Heerschaaren seine Huldigung darbrachte, zum Traualtare schreitet. Es thut dem Herzen wohl, wenn es mitten unter der Beweglichkeit aller irdischen Verhältnisse und staatlichen Gebilde einen festen Punkt erblickt, an den das Vertrauen auf den sichern Bestand der irdischen Dinge sich anklammert: Ein solcher Punkt und zugleich fester Ankergrund der Hoffnung ist für die Völker Oesterreichs eben die kaiserliche Dynastie und deren glückliche Fortdauer durch die Reihenfolge der Geschlechter. Daher die andachtsvolle freudige Bewegung, in welcher vor Kurzem die Getreuen mit dem erlauchten Pilger an der Grabesstätte des Heilandes im Geiste vereint beteten und nun seinem Vermählungstage entgegenjubeln.

Die Gläubigen unserer Diözese waren stets dem allerhöchsten Kaiserhause mit tiefster Ehrfurcht und inniger Liebe ergeben und sie werden sich gewiß gedrungen fühlen, bei Gelegenheit der Vermählungsfeier diesen Herzensgestimmungen den freudigsten und feierlichsten Ausdruck zu geben. Vor allem wollen wir aus dem Grunde unseres Herzens beten, daß der Allgütige himmlische Vater, der Geber alles Guten, in seiner Erbarmung unsere heißesten Segenswünsche für das Wohl des durchlauchtigsten Brautpaares in Erfüllung gehen lasse, und über den Ehebund Ihrer k. und k. Hoheiten die Fülle seiner Gnade ergieße. (Praecedentia etiam populo fideli ex ambone praelegi possunt.)

Zu diesem Ende wird hiemit angeordnet, daß an diesem allgemeinen Jubeltage, d. i. am 10. Mai in jeder Pfarr- und Klosterkirche ein Hochamt mit größtmöglicher Feierlichkeit gehalten und der Gottesdienst mit dem ambrosianischen Lobgesange beschlossen werde. Von der Abhaltung dieses feierlichen Gottesdienstes sind die christlichen Gemeinden am vorhergehenden Sonntage von der Kanzel und die Schulleitungen mit aufmunternden Worten rechtzeitig in der ortsüblichen Weise zu verständigen und ist die bestgeeignete Stunde für diesen Gottesdienst zu wählen, damit derselbe so zahlreich als

möglich besucht werde und Allen Gelegenheit geboten ist, ihren patriotischen Gefühlen Ausdruck zu geben und in gemeinschaftlicher Andacht ihren Schöpfer um Glück, Heil und Segen für das geliebte höchste Brautpaar zu bitten. An Orten, wo Behörden ihren Sitz haben, sind diese zur Theilnahme an dem Festgottesdienste geziemend einzuladen.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate Raibach am 30. April 1881.

Chrysostomus.

b) Visokočastitemu duhovstvu in vernim Ljubljanske škofije.

Z 10. majnikom se nam Avstrijanom bliža slovesen in vesel dan.

Slovesen dan, ker z vsim svetičnim veličastvom se bo praznovala na Dunaji poroka sinu svitlega našega cesarja, nadvojvoda Rudolfa z Belgijsko kraljevo princezinjo Štefanijo.

Vesel pa nam je Avstrijanom tudi ta dan. Kakor velika družina smo mi vsi podložniki našega svitlega cesarja, ki stanujemo po raznih kronovinah Avstrijske velike očetnjave. Vsi smo udje te družine in glava nje je naš ljubljeni cesar, naš vladar. Kaj je lepšega, kot srečna družina, ki jej stoji na čelu moder hišni oče! Glejte, ljubljeni v Gospodu, tak moder hišni oče, ki je več kakor četert stoletja že gospodar veliki rodovini Avstrijskih narodov, pa je naš cesar Franc Jožef. V najkrepkejih moških letih je še cesar Franc Jožef in najterdnjega zdravja: zato upamo in prosimo Boga, da ga njegova mila previdnost še dolgo nam ohrani ob vladarskem kermilu.

Žalost in veselje, ki hišnega očeta zadeva, čuti pa vselej vsa družina v hiši. — In dragi v Gospodu, sedaj ni žalost, ki je došla v to našo veliko Avstrijsko družino. Nenavadno veselje pretresa te dni našega cesarja serce. Edin mu svitli sin, torej kedaj naslednik na slovesnem cesarskem prestolu, si je izbral tovaršico za življenje, Belgijsko kraljevo princezinjo Štefanijo.

Ljubljeni v Gospodu! Med tem, ko se v burnem življenji ljudstev in deržav mnogokrat prevrača vse in vertinči, željno išče človeško oko, kje bi kaj stanovitnega našlo, da bi si v miru moglo odpočiti. Tak mogočen, stanoviten steber sredi svetnih razburjenih navalov pa so nam vladarji iz milosti Božje; v naši domovini Avstriji je torej to naš ljubljeni cesar. In kar o posvečenej osebi našega cesarja, to isto velja o prestola nasledniku, nadvojvodu Rudolfu. Dobro dé sercu, ko vidi, uterjeno cesarsko hišo tako, da za očetom pride sin: nov rod versteč se za preteklim. Cesar s cesarskim sinom in cesarsko hišo, to je tisti rešilni otok v nemirnih valovih spreminjajočih se dnevnih menitev, ki se ga — kadar ga zazre — razveseli oko. Cesar je tisto sredotočje za svoja ljudstva, krog katerega se v sreči in nesreči sočutno zbiramo vsi. Cesarjev prestol je edinosti in milosti središče; tu sem se zatekamo; tu nas vslišuje našega vladarja čuteče serce. Tu ob cesarjevem prestolu utihnejo neukroteneh strasti serditi glasovi; tu smo vsa ljudstva eno; tu si podajajo vsi podložniki bratovsko roko; tu pri očetovskem cesarjevem sercu smo mi vsi rodni bratje; le eno čutje veje krog terdnega cesarjevega prestola: čutje ljubezni!

Ljubljeni v Gospodu! ko bote tedaj v duhu gledali 10. t. m. tje v glavno mesto, v cesarski Dunaj, mislite si cesarskega sinu, ki je pred le malo dnevi klečal kot romar pri Gospodovem grobu v Jeruzalemu in stoji ta dan pred Gospodovim altarjem, namenjen v nerazvezljivo zvezo izvoljenej si nevesti, kraljevi princezinji Štefaniji podati roko. — Meni bo dana zaželena sreča gledati ga pred zaročilnim altarjem in v družbi drugih avstrijskih viših pastirjev že poprej izreči njemu in visoki mu nevesti svoja in v Vašem imenu tudi vseh vas najboljša voščila. — Vsi pa, ki smo se ga spominjali, ko je bival tam daleč v izhodu ob svetih krajih, v molitvi — vsi, Vi in jaz, hočemo ga tudi ta dan spremljati ob njegovih stopinjah do zaročilnega altarja. Vsi hočemo prositi Boga, naj s svojimi obilnimi darovi blagoslovi to zvezo dveh kraljevih sere, ki ju je v svoji milosti eno za drugo bil vstvaril. Prositi hočemo Boga, naj milostno v nespremenjenej zadovoljnosti ohrani svitlega cesarjeviča Rudolfa in njo, ki je v teh mladih letih zapustivši svoje kraljeve stariše v zvesti ljubezni podala se iz dalnje dežele ter v našo Avstrijo prišla cesarjeviča Rudolfa osrečit in nas: — naj mili Bog tudi za vse njeno prihodnje življenje srečno stori med nami iskreno pozdravljeno nam princezinjo Štefanijo. Prositi hočemo ta cesarskej hiši, vsej Avstriji in nam pomenljivi dan: naj Habsburško hišo naših vladarjev, ki nam že stoletja in stoletja milo gospoduje in so nas ljubezni do nje učili že stoletja in stoletja naši očetje; — prositi hočemo, naj uterdi mili Bog Habsburško hišo naših nam prirojenih cesarskih vladarjev. *)

*) Praecedentia populo fideli in ecclesia congregato ex ambone praelegi antur. — Sequitur deinde promulgatio adornandae festivae celebrationis diei nuptialis, prout supra verbis germanicis continetur.

Kn. škofijski ordinarijat v Ljubljani dné 30. aprila 1881.

Krizostom.

Izvanredno sveto leto,

dovoljeno od sv. Očeta papeža Leona XIII. za leto 1881.

Sveti Oče papež Leon XIII. so z apostolskim pismom od dne 12. marcija 1881 l., oziraje se na sedanji resni položaj in stiske sv. Cerkve, ter na hude sovražnike ne-le katoliške, temuč sploh človeške družbe, blagovolili razpisati sveto leto za ves katoliški svet in podeliti pod posebnimi pogoji vsem vernim obojega spola popolnoma odpustek, da bi, v hrepenenji po njega zadobitvi, serca kristijanska bila užgana k večjej pobožnosti, ter da bi po očiščenji v zakramentu sv. pokore sprosila v iskrenej in zaupnej molitve pred sedežem usmiljenja in milosti božje lepih in jasnih dni namestniku Kristusovemu in vesoljnej svetej Cerkvi.

Za našo škofijo je določeno, da traja obrok za pridobitev odpustkov sv. leta od bele nedelje, ko se je sv. leto povsod slovesno razglasilo, pa do praznika vseh svetnikov vštverno. Da tedaj vsi verni natanko zvedò, kaj da jim je storiti, ter da se duhovni pastirji pri izverševanji svojega vzvišenega spovedniškega posla izognejo vsakej dvomljivosti, naj ponovimo in razjasnimo pogoje, pod katerimi je mogoče zadobiti odpustke sv. leta in dostavimo nekatere opomnje o svetoletnih pravicah spovednikov.

Od vsakega, ki hoče zadobiti popolnoma odpustek sv. leta se zahteva, da izpolni sledeče tirjatve:

1) Da obiše troje cerkva po dvakrat, ali dvoje cerkva po trikrat, ali pa eno cerkev šestkrat — po razmerah kraja in po določbi cerkvenih predstojnikov. Ako se cerkve obišejo v sprevodih pod vodstvom duh. pastirja zmanjša se število obiskovanj na polovico;

2) da moli pri vsakem obiskovanji cerkve pobožno po nekoliko časa v papežev namen;

3) da si en dan, ob katerem je dovoljeno mesne jedi uživati, izvoli za post, tako da tisti dan ne je mesnega, in da se več ko enkrat ne najé;

4) da v tem obroku vredno prejme v ta namen zakrament sv. pokore in

5) sv. rešnjega telesa; ter

6) da po svojem premoženji podeli kaj miloščine revnim ali pa v dobre namene.

Ker je sv. penitencijarija svoja pojasnila o odpustkih, razglašena o priliki sv. leta 1879 tudi za letošnje sv. leto po ukazu sv. Očeta poterdila, naj na podlagi teh razjasnil tu bolj na drobno razkažemo zgoraj našete pogoje.

A. Dela, ki se tirjajo za pridobitev odpustka.

1) Cerkvnih obiskovanj je vse skupaj šest in sicer, kjer so tri cerkve v to določene, naj se vsaka dvakrat, kjer ste dve cerkvi, naj se vsaka trikrat, in kjer je le ena cerkev, naj se ta šestkrat obiše. Izjema je le, ako se ta obiskovanja godé v sprevodih.

Po apostolskem pismu od dne 12. marcija t. l. je namreč škofom podeljena pravica, da smejo kapiteljnóm, kongregacijam in bratovščinám zmanjšati število obiskovanja cerkvá, kadar se taka obiskovanja godé v sprevódih (processionaliter). Isto pravo se raztegne tudi na vse vernike, ako obišejo, da bi zadóbili odpustek sv. leta, cerkve v sprevodu, bodisi s svojim župnikom, ali pa s kakim drugim duhovnom, po župniku v to pooblaščenim.

Vsled te škofove pravice velja pri nas, da tisti, ki bi imeli po razmerah farne troje cerkvá po dvakrat obiskati, — z enkratnim obiskom, oni ki bi imeli dvoje cerkva po trikrat obiskati, — z dvakratnim, in oni, ki bi imeli eno cerkev šestkrat obiskati, s trikratnim obiskom izpolnijo ta pogoj, ki se tirja za pridobitev odpustka, ako namreč obišejo cerkve v sprevodu s svojim župnikom, ali z duhovnom, po njem v to odločenim.

Vsakemu je pa na voljo dano, da obiske cerkve izpolni, ali na en dan, ali pa, da jih na več dni porazdeli. Obiskovalna cerkev (cerkve) se za vsako občino posebej določi in vsak farán je zavezan, da se na to derži. Ako pa kdo biva po svojem poslu za nekaj dni na drugem kraju, in ako bi hotel ondi izpolniti nekatera ali vsa cerkvena obiskovanja, lahko to tudi stori, le da ne prezre določil, v tistem kraju veljavnih. — K bistvu se šteje, da se šestkrat, — oziroma trikrat ali štirikrat — v cerkev gre. Ne veljalo bi tedaj, ako bi kdo hotel to tirjatev izpolniti s tem, da bi v cerkev le enkrat šel, pa tam šestkrat molitve opravil, velja pa za šestkratno obiskovanje cerkve, ako kdo šestkrat zaporedoma, po vsakokrat opravljeni molitvi, iz cerkve stopi in se potem zopet čez cerkveni prag v cerkev vrača. Ravno tako bi ne zadostilo, ko bi komu v cerkvi na misel prišlo (n. pr. med sv. mašo) molitve za sv. leto opraviti, ter tako izpolniti ob enem dolžnost obiskanja cerkve; strinja se pa namen, da kdo hoče biti pri sv. maši, (in ko bi bilo tudi v nedeljo, ko je dolžan pri sv. maši biti) z namenom, da zadosti tirjatvi sv. leta glede obiska cerkve, če na poti v cerkev ta namen obudi in potem v cerkvi potrebne molitve opravi.

2) Molitev. Kadar se cerkev obišče, naj se ondi vsakokrat pobožno moli po nekoliko časa (per aliquod temporis spatium), in sicer vselej „za blagor in povišanje sv. katoliške Cerkve in apostolskega stola, za iztrebljenje krivih ver, za spreobrnjenje vseh zmótenih, za složnost kerščanskih poglavarjev, za mir in edinost vsega vernega ljudstva, kakor tudi v naš (papežev) namen.“ Posebne molitve niso določene in tudi ni ukazano, da naj se na vsaki teh namenov posebej moli. Zadosti je tedaj, ako se po nekoliko časa molijo katere si bodi pripravne molitve (n. pr. navadne molitve za odpustke), ali pa tudi le nekaj (vsaj po pet) očenašev v namen sv. Očeta. — Verjetna misel je, da naj bo molitev ustna, vendar ni dolžna biti glasna.

3) Post. Pod tem postom se razume priterganje pri jédi in pa zderžanje od mesnih jedí. Gleda naj tedaj vsak na to, da tak dan le enkrat do sitega sme jesti, in da ne uživa tistega dne niti mesnih, niti s svinjsko maščobo beljenih jedí.

Taki dnevi pa, ob katerih se ne bo mogel opraviti post za sv. leto, so pri nas vsi petki, kváterne srede in kvaterne sabote, binkoštna sabota, dnevi pred prazniki sv. Petra in Pavla, pred vnebovzetjem Marijnim in pred vsemi svéti. Postne jedi so na tak dan nepogojno zapovedane. Mleko in jajca veljajo pri nas za postne jedi (cibi esuriales) in nikomur jih ni zabranjeno uživati, ko obhaja post za sv. leto.

Ako izvzamemo dneve, ki so ravno naštetí, se dan za post lahko izvoli svobodno.

4) Spoved je tudi tedaj potrebna, ako si prav nismo svesti smertnega greha. Ne tirja se pa odveza, ako je spovedanec v stanu milosti božje (in statu gratiae), in tedaj naj spovednik absolucijo opusti, če ne najde za-njo zadostne tvarine. — Spoved mora biti vredno opravljena. Kdor bi tedaj svojo spoved za sveto leto nevredno opravil, naj se še enkrat vredno spove, da zadobi odpustek.

Vernemu ljudstvu naj se raz prižnice naravnost oznani, da z eno spovedjo in sv. obhajilom nikdo ne zadosti ob enem velikonočnej dolžnosti in pa tirjatvi v pridobljenje odpustka sv. leta.

Ravno tako naj se razločno pové, da se popolnoma odpustek zamore tolikokrat zadobiti, kolikorkrat kdo za sveto leto zapovedana dela opravi, da pa posebne pravice, ki so podeljene spovednikom za čas sv. leta, gledé vernikov le enkrat veljajo, to je, kadar so pervikrat za sv. leto pri spovedi.

5) Sv. obhajila ni nihče dolžan prejeti v farnej cerkvi, temuč kjer je komu drago. — Ako ga je prejel nevredno, naj vdruzič, da zadobi odpustek, vredno pristopi.

6) Miloščina, „za uboge, ali v kak drug pobožen namen“, kakor: za zavode v razširjenje vere, za sv. detinstvo, za šole na jutru, za bolnice, hiralnice, sirotnice, cerkve, za sv. Očeta itd. pa ne

obstoji samo v denarji, ali v stvaréh, ki imajo denarno ceno (žito, obleka i. dr.), ampak je lahko tudi kako drugo telesno delo kerščanskega usmiljenja. — Na voljo je vsakemu dano, koliko da podari. — Nihče ni dolžan osebno vbogajme dati, temuč za redovnike, otroke, pòsle itd. lahko dajo z njih vednostjo in v njih imenu tudi predniki, stariši, gospodarji itd. *)

Vsa ta dela niso, razen obiskovanja cerkvá in molitev, nič navezana na noben kraj, in zato jih lahko vsak opravi, kjer jih hoče. Izpolniti pa je dolžan vsak vsa dela, kdor hoče odpustek dobiti, (tako se morajo postiti otroci in bolniki, miloščino dati po svojem stanu tudi ubogi itd.), ako izvzamemo sv. obhajilo. — Tudi se morajo opraviti vsa dela ob predpisanem in od škofa določenem času. Tako bi n. pr. spoved pred belo nedeljo pri nas ne veljala kot spoved za sv. leto. Le potujočim (navigantes et iter agentes) je dovoljeno, da tudi po pretečenem obroku sv. leta zadobé odpustek, ako opravijo, precej ko se vernejo ali kje ustanové, predpisana dela, ne da bi opustili obiskovanje stolne, glavne ali farne cerkve. — Vsa ta dela (opera), ki jih tirja sv. leto, naj se tudi opravijo iz tega namena, da se ustreže tirjatvam sv. leta, iz namena, da se zadobi odpustek. — Gotova versta pri tem ni dolóčena. — Verni naj se poduče, da so dolžni biti vsaj pri zadnjem delu, ker takrat še le postanejo odpustka deležni, v stanu milosti božje. Kdor bi se bil tedaj po opravljeni spovedi za sv. leto smertno pregrešil, ta naj gre k spovedi še enkrat, preden poslednje svetoletno delo izverši. — Odpustek se zamore obrniti tudi v prid dušam v vicah. Med časom sv. leta ohranijo vsi drugi odpustki svojo veljavo.

B. Pravice spovednikov.

Po svetoletnem apostolskem pismu imajo obiskovalne cerkve določiti škofje, njih namestniki in pooblaščenci, oziroma tudi župniki. Sicer so pa spovednikom v sv. letu podeljene posebne pravice, ki zadevajo dela za pridobitev odpustka, uderžanosti (reservata), obljube (vota) in nepravilnosti (irregularitates).

1. Kar se tiče del za sv. leto, nemajo spovedniki gledé opravljanja spovedi nobene posebne pravice; otroci tedaj, ki še niso za spoved, ne morejo deležni postati odpustkov sv. leta. — Sv. obhajilo pa smejo spovedniki spregledati (ne pa v kako drugo dobro delo spremeniti) otrokom, ki še niso bili puššeni k prvemu sv. obhajilu. Drugim vernikom pa ne smejo tega niti spremeniti niti spregledati. Kdor tedaj iz kakoršnega vzroka koli ne more prejeti sv. obhajila, ta ni v stanu zadobiti odpustek sv. leta. — Vsa druga dela pa zamorejo ali popolnoma, ali deloma, bodisi spregledati (dispensare), bodisi v druga dobra dela spremeniti (commutare). To pa velja le za tista dela, katera dotični spovedanec po posebnih razmerah svojega življenja (redovniki, jetniki), ali zarad svojih telesnih lastnost (bolniki, slabotni), ali pa iz kakega vzroka sploh, fizično ali moralično doprinesti ne morejo („praestare nequiverint“). Ako je samo nepripravno in težavno kako delo izpolniti, to še ne da povoda, da se spremeni. — Dotično delo lahko spovednik spremeni v drugo, v kakoršno mu je ljubo, samo da ni to za spovedanca znatno manjše (opus notabiliter minus). Priporočalo bi se v tem slučaji, da naj se voli, ako je moč, delo, ki je podobno od papeža zapovedanemu. Namesto te spremembe se sme spovedancu dovoliti, da izverši delo, ki ga zdaj ne more opraviti, pozneje, tudi po preteklem obroku sv. leta (Prorogatio in aliud proximum tempus).

2. Kar zadene uderžanja, imajo spovedniki v svetem letu oblast odvezovati od vseh škofu ali papežu uderžanih grehov in kazen (kakor so: izobčenje, suspenzija, interdikt i. t. d.), tudi od vseh kazen posebej (speciali modo) uderžanih, brez ozira na to, ali so prišle same po sebi (ipso facto), ali pa po cerkovnej

*) Dobro bi bilo, da bi se miloščina, ki se bo nabrala v izpostavljenih cerkvenih skrinjicah ali kako drugače, pošiljala kn. šk. ordinarijatu, ki bo skerbel za primerno razdelitev v pobožne namene.

obsodbi, ter naj si bodo tajne, ali očitne. Pri odvezi od krivoverstva naj se pazi na to, da se mu spovedanec prej odroti (abjurat) in ga prekliče. Tisti pa, ki so bili po imenu kaznjeni ali očitno denuncirani, se smejo odvezati samo tedaj, ako ob času sv. leta, (in le ko bi spovednik spoznal, da takrat niso v stanu, kakor hitro je mogoče), opravijo zadostenje. — Crimen confessarii sollicitantis ostane v sv. letu kakor je bilo prej, da je skušanec dolžan ovaditi (obligatio denunciandi); ravno tako ostane tudi nezmožnost spovedniku sokrivega odvezati (inhabilitas absolvendi complicem) in uderžanje, ako ga poskuša odvezati (attentata absolutio complicis).

3. Ob obljubah. Spovedniki imajo pravico proste obljube, tudi ko bi bile s prisego poterjene, spremeniti v drugo delo, ki je za spovedanca zelo enaka vrednosti (opus non notabiliter minus). Izvzete so vendar te obljube: a) votum perfectae et perpetuae castitatis (ne pa votum non nubendi ali virginitatis ali pa votum perfectae castitatis za nekaj časa); b) votum religionis, t. j. ako se je kdo zaobljubil, da hoče vstopiti v red poterjen od Cerkve (ne prišteva se pa sem obljuba vstopiti v kako od škofa ali papeža odobreno kongregacijo ali združbo); c) obljube, ki so tretjemu v prid storjene, kar pa zopet ne velja, ako jih ta, komur so v korist, ni sprejel, ali pa, če se jim je prostovoljno odrekel; d) obljube v kazen, to so take, ki varujejo v prihodnje grehov; a tudi te sme spovednik spremeniti tedaj, ako najde kak pripomoček, ki ima po njegovi sodbi enako moč zoper dotični greh, kakor „materia voti“. Te štiri obljube se pa smejo spremeniti tudi v slučajih, ako so storjene le pogojno (postavim, ako bi kdo obljubil vedno in popolno čistost pod tem pogojem, če se to in to zgodi), ali nedoločno (če obljubi stopiti v kak red, a ne v kateri), ali disjunktivno (da hoče postati klarisa ali karmelitanka), ali pa ne popolnoma prosto (ko bi kdo storil obljubo v prid tretjemu iz strahu, da bi ta ne razodel njegovih skrivnih grehov). — Da se vredno spremené obljube v svetoletnej spovedi, ni potreba nobenega posebnega vzroka, temuč zadosti je želja spovedančeva.

4. Kar se tiče nepravilnost imajo spovedniki pravico oproščevati samo od nepravilnosti, izvirajoče ex violatione censurae, ako je ona tajna.

Rabijo se pa naštete pravice tako-le: Zapovedana dela za sv. leto smejo spovedniki spreminjati pri spovedi in zunaj spovedi, a v poslednjem slučaju le pri svojih spovedancih. Kar pa zadeva pravice o uderžanjih, obljubah in nepravilnostih, smejo se jih poslužiti veljavno (valide), le tedaj, kadar kdo v prvič spoved opravi za sv. leto, tedaj ne zunaj spovednice in tudi ne pri kakej drugej spovedi. Po tem takem pridejo te pravice ob moč pri spovedancu, ki nema namaña, da bi zadobil odpustek, temuč ki hoče le porabiti priložnost, da bi se oprostil kazni. — Vse te pravice veljajo le spovednikom, ki so dejansko od škofa poterjeni (confessarii actu ab Ordinariis approbati), in sicer v tej meri, kakor daleč sega poterjenje. Ako je nunam dovoljeno izbirati si za svetoletno spoved med večimi spovedniki, ki so poterjeni pro monialibus, se sme to zgoditi le med takimi spovedniki, ki so od škofa poterjeni za isti samot, v katerem žive, ali pa, ki so posebej poterjeni za čast sv. leta.

Kn. šk. ordinarijat v Ljubljani dné 25. aprila 1881.

III.

Litterae Encyclicae

Cardin. Presbyt. Principis archiep. Strigoniensis de Matrimoniis mixtis et matriculis.

Dispositiones de mixtis matrimoniis et matriculis cum respectu ad §§ 53. et 60. art. XL. a. 1879*) sive Codicis poenalis de transgressionibus ddt. 11. Aug. 1880. N. 3900 dimissae, habita ratione tardius mihi redditi in

*) In Hungaria leg. art. XL. a. 1879. continet novum codicem poenalem de transgressionibus (Polizeistrafcodex), qui a 1. Sept. a. 1880. vim suam exercere coepit. Quum Codex ille poenalis praeprimis §§. 53. et 60. libertatem et independentiam Ecclesiae

eodem objecto Decreti S. Congregationis S. Officii in aliquibus, signanter quoad dispensationem in vetito mixtae religionis nupturientium modificatae et auctae, in subnexo Circularibus Dioecesanis litteris inseruntur, et pro directivo notitiae statu et observantia republicantur:

Doctrinam Ecclesiae de mixtis matrimoniis, conditiones porro, sub quibus talia matrimonia inire Catholicis integrum est, pastorem denique in his procedendi modum tum ex antiquioribus praesulum encyclicis litteris, tum e decretis conciliorum provincialium, in patria nostra recentiori aevo celebratorum, probe noscunt pastores animarum. Restat, ut ea iterum iterumque relegant, et dispositiones Ecclesiae fidei populo solerter omnique zelo commendent.

Ecclesia catholica mixta matrimonia numquam probavit, nec probat sed tolerat tantum, ut minus malum ad evitanda mala majora; nec igitur benedictionem his matrimoniis impertitur, nisi praescriptis abs se conditionibus per partem catholicam satisfiat, quarum praecipua est: securitas de omnibus utriusque sexus prolibus in catholica religione educandis.

Lex quidem patria anni 1868 LIII. §. 12. disposuit, ut proles masculae patris, femellae matris religionem sequantur, adeoque lex ista a praememorato et notissimo catholicae Ecclesiae, utriusque sexus prolium catholicam educationem urgentis, postulo recessit. Ast praxis eam legi huic dedit interpretationem, quod considerata fuerit illa pro talibus nonnisi casibus lata, in quibus nupturientes jure suo naturali minime sunt usi, nec quidquam praevie statuerunt de futura suscipiendarum prolium educatione. Plurimi namque firmiter tenuerunt, ad jus parentum pertinere de religiosa prolium educatione congrua statuere; nec opus esse legali norma, nisi tunc, ubi litis circa haec nefors decisio a statu publico postulata fuerit. Haud pauci proinde desponsorum se jure suo parentali uti posse crediderunt, et utriusque sexus prolium catholicam educationem sponte statuerunt, imo obtulerunt; consequenter, fide partis catholicae a perversionis periculo caeteroquin in tuto collocata, nuptialis etiam benedictionis participes reddi potuerunt. — Sic in praxi intellectam fuisse legem, ipsum projectum codicis poenalis de transgressionibus, quod Exc. R. Ministerium Comitibus regni proposuit comprobare videtur. — In hoc namque legis projecto §. 53. art. XL. nonnisi in illos animarum curatores erat poena statuenda, qui contra voluntatem et citra consensum parentum aut tutorum susciperent minores proles in aliam, quam quae lege anni 1868 LIII. praescripta est, confessionem. Pro his, qui cum consensu parentum id facturi essent, legis projectum nullam statuit poenam.

Sed projecto legis lex lata, et altissima etiam sanctione munita non consonat. — Lex enim illa nunc sic sonat: „Wer entgegen den Bestimmungen des G.-A. LIII. vom Jahre 1868 eine minderjährige Person, die ihr 18. Lebensjahr noch nicht vollendet hat, in eine andere Confession aufnimmt, ist mit Verschliesung, welche sich bis auf zwei Monate, und Geldstrafe, welche sich bis auf 300 Gulden erstrecken kann, zu bestrafen.“ (§. 53. art. XL. a 1879.)

Dictamine hujus legis in eos, qui minores decimum octavum aetatis suae annum nondum egressos in aliam, quam quae lege anni 1868 LIII. praescripta est, confessionem suscipiunt, poena carceris et mulcta pecuniaria statuitur ita, ut reclusio usque duos menses extendi, mulcta autem usque tercentos florenos assurgere possit.

— Videndum igitur, quid agere debeant animarum curatores, quidve declarare fidelibus mixtum matrimonium in his rerum adjunctis inire intendentibus.

Ante omnia cum prudentia charitate et zelo fatigari nescio conentur illos a proposito isto retrahere; nec se in transversum agi sinant excusatione nupturientium asserentium, non per se stare Ecclesiae mandatis obsequi, verum se, etsi vellent, lege publica arceri a satisfaciendo Ecclesiae postulatis. — Etsi enim lege prohibeantur, in his Ecclesiae praecepta implere, liberum tamen ipsis manet a tali matrimonio prorsus abstinere. — Si non abstinent, sed in concepto proposito legum Ecclesiae salutisque tam suae, quam prolium suscipiendarum incurii — ultro perseverant, Ecclesia iis quidem compatitur; a suis tamen principiis ne latum quidem unguem recedere potest. — Hinc dispensatio in bannis, in vetito mixtae religionis, aut quibusvis aliis impedimentis seu impedientibus, sive dirimentibus in regula dari non poterit. Dispensatio enim sufficientibus ex causis iis nonnisi datur, qui legibus sanctae matris Ecclesiae se obediens exhibent.

Notae enim vobis sunt cautiones, quas Ecclesia Catholica a desponsis mixtae religionis semper postulavit, et postulare non desinit, scilicet: 1. Ut partes veras cautiones praestiterint, quibus se coram Ecclesia obligant ad

cath. in Hungaria multimode laedat Primas ejusdem regionis **Joannes Simor** normas pro novo rerum statu sequendas cum suis subditis Episcopis et Clericis communicavit, quarum notitia hujatis dioecesis quoque animarum curatoribus utilis dicenda est, quum non raro s ubditi Hungarici inter nos matrimonia contrahant.

ea, quae ab iisdem ipsa Ecclesia exigit, inter quae praecipuum locum tenet catholica educatio universae omnino proles absque ulla exceptione sive restrictione. 2. Ut superior Ecclesiasticus moralem certitudinem habeat, sive de cautionum sinceritate pro praesenti, sive de earum adimplemento pro futuro. 3. Ut cautionum exhibitio notoria sit, vel saltem talis esse possit ad omne scandalum removendum, quae quidem cautiones, ut jussu s. m. Pii IX. ad omnes Archi-Episcopos, et Ordinarios die 15. Novembris 1858 disertis verbis edictum est „remitti seu dispensari nunquam possunt, cum in ipsa naturali ac divina lege fundentur, quam Ecclesia et haec S. Sedes sartam tectamve tueri omni studio contendit, et contra quam sine ullo dubio gravissime peccant, qui promiscuis hisce nuptiis temere contrahendis se ac prolem exinde suscipiendam perversionis periculo committunt.“

A regula igitur superius allegata exceptioni tunc dumtaxat locus esse posset, si Vobis alioquin notae, et hac vice iterum in memoriam revocatae conditiones sive cautiones in tuto positae forent, in quo quidem dijudicando maturo consilio opus est. Quapropter cuncta ineundi ejusmodi matrimonii momenta religiosa plane librandae sunt trutina, ne improba dissimulatione laqueus salutis paretur incautis. Disponimus itaque, ut de singulis mixtorum matrimoniorum casibus ad Officium Nostrum referatur.

Promulgationes trinae matrimonii his praemittantur. — Si canonico ligaminis, voti solemnibus, aut ordinis majoris impedimento irretiti*) pararent matrimonium inire cum persona catholica, matrimonium tale non opus est promulgare: ut quid enim interrogaret Parochus de impedimento, quando tale adesse ipse optime novit? Quae porro in promulgatione mixtorum matrimoniorum servanda veniunt, uberius proposita sunt in circularibus diocesanis d. d. 30. Decembris a. 1868 Nr. 5356. litteris, instructionibus item ibidem citatis, quarum reliquae etiam dispositiones, quae nempe ad passivam mixtis matrimoniis assistentiam et hujus praestandae modum, sacramenti porro poenitentiae dispensationem, impertiendamque mulieri post partum benedictionem referuntur, ad amussim observentur est necesse.

Advertant curatores animarum, dispositione §. 53. legis, de qua sermo est, non in illos statui poenam, qui minorem personam in alia, quam quae lege anni 1868 LIII. praescribitur confessione educant aut educandam curant, sed in illos qui minorem in hanc aliam confessionem suscipiunt, ac proinde in Ecclesiae ministros. — Expressio in lege occurrens „aufnimmt“ ambigua est; — quamprimum super sensu illius interpretatio seu authentica, seu usualis edita fuerit,**) hoc ipsum animarum curatoribus indicabitur. Caeterum omni dubio caret, Sacramentorum administrationem Nobis ceu ministris Christi et dispensatoribus mysteriorum Dei insumbere.

Praeter §. 53. codicis poenalis adhuc etiam §. 60. propius adinet ad curatores animarum, qui sic sonat: „Mit Einschliessung, die sich bis zu einem Monate, und mit Geldstrafe, die sich bis auf 300 Gulden belaufen kann, ist zu bestrafen jener Matrikenführer, der: 1) ein, aus einer im Sinne des Staatsgesetzes legitimen Ehe geborenes Kind — obgleich ihm dieser Umstand bekannt war, in die Matrikel als nach den Gesetzen des Staates legitimes nicht einträgt; oder umgekehrt, das illegitime Kind als legitim einträgt; 2) der in dem Falle, dass ein in die Matrikel als illegitimes eingetragenes Kind durch die competente Behörde für rechtsgiltig legitim erklärt wurde, die Anordnung der Behörde die Legitimerklärung oder Legitimierung in die Matrikel einzuführen, nicht erfüllt.“

Ecclesia catholica matrimonia inter illos inita, quorum alteruter impedimento ligaminis vel sacri ordinis, vel religiosae professionis laborat, tamquam valida ac legitima agnoscere, et proles ex his matrimoniis susceptas pro legitimis habere, ac qua tales matriculis suis inserere non potest; sed nequit etiam impedire, quominus civilis potestas etiam has proles pro legitimis declaret ac habeat. Animarum curatores itaque, donec aliter dispositum non fuerit, proles, quas certe norunt civiliter legitimas esse vel legitimatas fuisse, verba ipsius legis adhibendo „im Sinne des Staatsgesetzes legitim“ matriculae inscribant, quibus verbis satis indicatur civilis dumtaxat, et non etiam ecclesiastici juris legitimitas. — In dubio ad Ordinariatum recurrendum est.

Quae pro directivo notitiae statu et observantia cum eo proponuntur, quod codex poenalis prima die mensis Septembris anni currentis vigorem vimque obligantem jam nactus sit.

STRIGONII, die 8. Novembris 1880.

*) Regnum Hungar. nullam habet propriam legem matrimonialem, sed dijudicat matrimonia catholicorum juxta leges Ecclesiae catholicae, matrimonia vero mixta juxta utriusque religionis praescripta. Potest proinde ibi contingere, ut matrimonium mixtum pro parte cath. aliquando reputetur invalidum, pro parte acathol. vero validum, qui casus potest recurrere, quando impedimento dirimenti irretitus (ut in textu) ad religionem acath., quae hujusmodi impedimentum non cognoscit, transit, et in hac constitutus cum femina cath. matrimonium mixtum inire pertentat, quod consequenter pro parte viri validum reputatur a Civitate. **Red.**

***) Ad quaestionem de sensu et pondere istius vocis Minister justitiae Episcopis respondit attendendam esse praxim Tribunalium. **Red.**

IV.

De statu ecclesiae catholicae in Bosnia atque Herzegovina.

(Currend. consistor. archidioec. Strigon.).

Bosnam seu Bosniam, ut novimus, Bela II. Hungariae Rex a. 1131. in suam redegit potestatem, moxque illam auxit regione, quae a fluvio, in Adriaticis montibus scaturient Rama dicto, nomen accepit, quae ad ea usque tempora pars fuit Dalmatiae in alpinae. Reges Hungariae occupatam provinciam per constitutos abs se Banos gubernabant, quorum unus Stephanus nimirum saeculo XIV. Bosniae fines ultro protulit, adjiciendo eidem S. Sabbae ducatum, alio nomine Herzegovina dictum. Ludovicus Magnus a. 1376. Stephano Tuartko Bosniae Bano, cui affinitate junctus erat, regis titulum concessit, quem deinceps caeteri quoque Bani gesserunt. Regum Bosniae ultimum Stephanum Thomascum sive Thomam Mehemetes II. Turcarum Sultanus a. 1463. devictum contra datam fidem jugulandum jussit, imo prout alii volunt proprii ipse manibus jugulavit. Bosnia sub jugum suum missa, cujus quidem aliquas partes Mathias Corvinus e manibus Turcarum eripuit, quae autem a. 1527. Turcis rursus in praedam cesserunt, qui ad nostra usque tempora toti dominabantur Bosniae.

Incolis Bosniae fidei christianae lumen mature illuxit; iis enim saeculis, quibus Dalmatae ac Pannon Bosnenses etiam fidem Christi amplexi sunt, qui cum mediate saltem ad Imperium Orientis pertinuerint, mirum haud est, quod Photii schisma ad ipsos quoque penetraverit, in quo tollendo Reges Hungariae multum laboraverunt. Majus adhuc periculum Ecclesiae in Bosnia impendebat ab immigrantibus illuc Patàrenis, qui nefarios veterum Manichaeorum errores novis, iisque perniciosissimis erroribus cumuleverunt, quive sicut Ecclesiae Catholicae, ita Regibus quoque Hungariae, ac horum in Bosnia dominatui erant infensissimi. Nihil curae, industriaeque praetermissum fuit a Romanis Pontificibus, a Legatis Apostolicae Sedis, ad Episcopos, quos inter Archi-Episcopi Colocenses hac in re eminebant, atque a Regibus Hungariae, ut sectam foedissimam exterminarent, quae totam Bosniam invasit, et annos fere tercentos hujusmodi impuritatum et flagitiorum colluvie obrutam oppletamque tenuit. In id egregiam plane constantemque operam navarunt Patres tum Dominicanae, cum Franciscanae familiae, quorum non pauci ab haereticis interfecti, gloriosam pro Christo mortem oppetierunt. Quod speciatim ad Patres adinet Franciscanos, hi vix non ab incunabulis sui ordinis in Bosnia existunt, suntque eorum ibidem de re Catholica immortalia merita. Postquam enim Turcae regnum illud subegissent, ut doctissimus observat Farlatus ¹⁾ Christiana incolarum institutio, et rerum sacrarum procuratio ad Patres praedictos devoluta est, qui etiam apud eas gentes Parochorum officio funguntur; caeteris enim rei christianae Curatoribus abeuntibus, illi soli nullis incommodis aut periculis deterriti, in ea, quam susceperant, cura et custodia dominici gregis constantissime perseveraverunt. Fratres Vicariae Bosnensis, ait Vadingus, post devictum a Turcarum Rege Bosnae regnum — etsi triginta et plura loca perdidissent, multique ex ipsis trucidati sint, nihilominus, quod bonorum erat virorum praestare non destiterunt, et Christianos in fide continuerunt. Ut adeo, quicquid reliquum est in Bosnia Christiani nominis ac religionis, id omne ab indefessa vigilantia ac solertia assiduis curis et laboribus Patrum Ordinis Minorum S. Francisci repetendum est. Ex horum gremio delecti fuerant, atque etiam nunc deliguntur, qui ibidem Episcopi onus et munus gerunt, Vicarii Apostolici dicti, quorum ab aliquot decenniis duo existunt, unus pro Bosnia, et alter pro Herzegovina, S. Congregationi de propaganda fide subjecti, ab eademque adjuti. Vere proinde scribere potuit P. Philippus ²⁾: „Post invasionem Turcarum in Bosniam, qui fuerunt de nostro ordine, sive Episcopi, sive Administratores Episcopatus Bosnae, hi soli re ipsa tales fuerunt. Caeterum quotquot fuerunt extra Ordinem, nullus unquam fuit re, sed nomine solum, Episcopus Bosnae, quia nullus eam lustravit, nec ingressus est.“ Subacta armorum vi per Turcas Bosnia, magna nobilium pars in Dalmantiam emigravit. E remanentibus in Patria haud pauci, ne fundos suos immobiles amittere debeant, a fide Christi ad religionem victorum defecerunt, quos ipsi Turcae sua lingua Balic, quod ignavum denotat, appellatos contemptui habuerunt, reliquus Christianus populus, amissa terras possidendi facultate, jugo servitutis subjectus est. Qui rerum status cum ad nostra usque tempora perduraverit, Christianum Bosnensem populum miserrimum esse patet. Christiani in Bosnia a pluribus jam decenniis plena perfruebantur religionis exercendae libertate, poterantque tam aedes sacras, quam scholares exstare ac erigere. Nihil enim a veritate magis est alienum, quam asserere, quod Turcis idcirco etiam indic bellum debuerit, quod Christianis liberum religionis exercitium nagaverint. Ignotos fallunt, et nobis sunt derisui, qui hoc sub praetextu atrocissimo Turcas bello aggressi sunt, quem praetextum solemnissima hypocrisi illi proferre non verebantur, qui ab excitatione, imo indesinenter continuatis Catholicorum persecutionibus sunt notissimi. Quominus autem Catholici in Bosnia aedes sacras vel scholares aedificare potuerint, et quominus nunc, plene matuta jam facie rerum possint, obstitit et obstat summa populi illius

paupertas ac egestas, cui insuper a saeculis onus incumbit, illas, quas habuerunt, cultui divino et habitationi pastoris animarum deservientes domos aedificandi ac conservandi, suosque sustentandi Parochos, qui ipsi quoque pauperes sunt, filii quippe mirabilis illius sancti viri, de quo in Missali legimus: Franciscus pauper et humilis, coelum dives ingreditur.“ Nisi ergo a Catholicis aliorum regnorum domestici fidei Bosnenses adjuventur, libertate, qua jam plena gaudent, struendi aedes sacras etiam magnificentissimas, frui non poterunt. Muhamedani Bosnenses amplissimas habent sic dictas Moscheas, graeco ritui addicti incolae a Russis adjuti pariter splendidas plane possident Ecclesias; soli Catholici sunt, quorum paupertatem vel ipsae sacrae aedes in quibus cultum divinum publicam persolvunt, loquuntur. In ipsa Regni capitali civitate Seralio alias Serajevo exiguum non tam Ecclesiam, quam potius Capellam dumtaxat habebant, et hac anno mox praeterlapso privati sunt, quippe quam grassantis ibidem incendii flammae absumpserunt, cujus loco aedicula exstructa est e ligno, in quo nunc cultus divinus publicus peragitur. Novimus, quia in publicis ephemeridibus legimus, quod Augustissimus Imperator, et Rex Noster Apostolicus cum Augustissima Imperatrice et Regina Nostra, Serenissimi item Archi-Duces plura millia florenorum obtulerint pro extruenda pro Catholicis in praedicta Capitali Civitate Ecclesia, quae digna sit Majestate Dei, qui in nostris adoratur Ecclesiis, digna sanctissimis, quae in illis celebrantur mysteriis. In hoc regiae munificentiae actu non exemplum solum nobis proponitur, quod imitemur, sed provocatio enim, ut illud sequamur. Concurramus igitur ad opus tam salutare, tam augusto inauguratum auspicio, quod profecto cedet ad majorem Dei gloriam et Catholicae Ecclesiae decus et amplius incrementum. Cui multum datum est, abundanter tribuat, qui parum habet, etiam de modico largiri stipem haud negligat; conflatis enim plurimorum denariis maxima perfecta fuisse opera novimus, atque nostro quoque tempore experti sumus. Si DD. Curati parochianis suis proposuerint, quae fuerit conditio Catholicorum per quatuor saeculorum intercapedinem in Bosnia, intelligent profecto, quare illi aedibus sacris, hoc nomine dignis, careant, quodve diu adhuc carendum ipsis sit, nisi aliorum ope ac subsidiis suffulciantur.

V.

Kanonische Visitation und Firmung.

In der ersten Hälfte des Monats Juli d. J. wird die kanonische Visitation und Firmung in den nachfolgenden Pfarren der Dekanate Littai und Moräntsch stattfinden: St. Martin bei Littai, Hotič, Vače, Sava, Sveta Gora, St. Lamprecht, Zagorje, Dobovec, Rateče. — Die für jede Pfarre entfallenden Monatstage werden in der nächsten Nummer des Diözesanblattes bekannt gegeben werden.

VI.

Konkurs-Verlautbarung.

Die Pfarre St. Georgen, im Dekanate St. Marein, ist durch Todfall in Erledigung gekommen, und wird dieselbe unterm 26. April d. J. zur Bewerbung ausgeschrieben.

Die Gesuche sind an die hohe k. k. Landesregierung für Krain zu Laibach zu stilisiren.

VII.

Chronik der Diözese.

Herr Johann Svetina, Doktorand der Philosophie wurde als I. Präsekt des Knabenseminars angestellt.

Herr Franz Porenta erhielt am 24. April d. J., die kanonische Investitur auf die ihm verliehene Pfarre Sora.

Der Pfarrkooperator in Altenmarkt bei Laas, Herr Martin Končnik wurde als Administrator der Pfarre Javorje im Dekanate Litija angestellt.

Herr Rožič Alois, Pfarrkooperator in Kamnik wurde als solcher nach Cerklje übersezt.

Gestorben ist am 22. April d. J. der Pfarrer von St. Georgen bei St. Marein, Herr Anton Anžur, welcher hiemit dem Gebete des hochw. Diözesanfers empfohlen wird.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate Laibach am 30. April 1881.